

DEBRENTHEI TAMÁS ZÁGRÁBI PÜSPÖK CODEXE A PÁRISI NEMZETI KÖNYVTÁRBAN.

FRAKNÓI VILMOSTÓL.

A zágrábi püspökség a XV. század közepe táján szerencsétlen időket élt. Évtizedeken át versengett birtokáért egyszerre több főpap, kik különféle jogcímekre alapíták igényeiket.¹

Mikor 1455-ben V. László Debrenthei Tamás szentmártoni főapátot kinevezte, vele szemben Csupor Demeter és egy Boldizsár nevű stíriai pap igyekezett őt a püspöki szék elfoglalásában megátolni. Majd később Mátyás király mind a három praetendens mellőzésével Vitéz János váradi püspököt óhajtotta a zágrábi székre áthelyezni.

Azonban Debrenthei Tamás szívósan ragaszkodott igényeihez, és ezek érvényesítése végett 1462 táján személyesen Rómába utazott, hogy a szent-szék támogatását megnyerje.

Egy alkalommal Sienában is felkereste az ott időző II. Pius pápát, és hosszú latin beszédben tüzetesen kifejtette az ügy állását, és igazolni törekedett az ő igényeinek jogosultságát.

Hogy előadásának nagyobb legyen nyomatéka, azt leiratta és díszesen kiállítva a pápának átnyújtotta.

Ezen hártya-kézirat jelenleg a párisi nemzeti könyvtár kéziratgyűjteményében van. Signaturája: Fonds latins 7844.

Tizenhárom levélből áll. Magassága 21, szélessége 12 centim.

Az első levél diszítványokkal ékeskedik. Három oldalán

¹ Ezen viszályokról tüzetesen szólok «Vitéz János élete» című munkában (1878.) és «Carvajal János magyarországi követsége» című akadémiai értekezésemben (1889.).

arabeszkés bordure veszi körül, mely hasonló az egyszerűbb Corvin-codexeken előforduló lapszegélyekhez.

A lap alján levő szegélyben három címér foglal helyet: jobbra II. Pius bibornoki címere, balra ugyanannak pápai címere, a közepén magáé Debrentheié.

A pajzsban: *napra tekintő szarvas alakja látható*. A pajzs fölött főpapi infula áll.

A szöveg címe a következő:

«Oratio reverendi patris domini Thomae de Debrenthe episcopi Zagrabiensis ad sanctissimum dominum nostrum Pium II. feliciter incipit.» A szöveg nagy kezdőbetűjébe (B) a pápa előtt térdelő főpap alakját tünteti föl. A lapszélén újból előfordul egy magában térdelő főpap. Kétségtelenül ezen főpapi alak Debrentheit van hivatva elötüntetni.

A vörös selyemmel bevont táblák belső borítékján egykorú írással ez áll:

«Tomas de Brente episcopus Zagrabiensis presentavit dono Pio II. pontifici maximo hanc orationem seu fabulam, Senis, prout apparet in subjecta figura.»

A beszéd érdekes tartalmára itt nem terjeszkedünk ki.¹ Csúpan bibliografikus ismertetésére kívántunk szorítkozni, melynek eredménye az, hogy egy új codex-megrendelést iktathatunk középkori tudománypártoló főpapjaink sorába.

¹ Megjegyezzük, hogy Debrenthei a zágrábi püspökséget nem vehette ugyan birtokba, de a *nyitrai* nyerte el kárpótlásul.